

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

<i>Ульянова Галина Олексіївна, Ульянов Олексій Іванович</i> СВОБОДА ТВОРЧОСТІ ТА ЇЇ ЗМІСТ	657
<i>Бааджи Наталія Пилипівна</i> РОЛЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК У ЦИФРОВОМУ МАРКЕТИНГУ	659
<i>Галунова Лариса Ігорівна</i> ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (НЕЙРОМЕРЕЖ) У ПРАВОВІЙ СФЕРІ	661
<i>Ennan Ruslan</i> LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE EUROPEAN UNION	664
<i>Кирилюк Алла Володимирівна</i> ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕРНЕТ-ПРАВОВІДНОСИН	667
<i>Кравченко Олександр Миколайович</i> КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ ТА КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	670
<i>Бугаєць Альона Сергіївна</i> РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗАСОБАМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ...	673
<i>Височин Дмитро Олександрович</i> ПАРАЛЕЛЬНИЙ ІМПОРТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ	675
<i>Hrytseniuk Vladyslav, Golovatyuk Ivan</i> THE PROBLEM OF IDENTIFYING INTERNET USERS	676
<i>Козир Олександр Олександрович</i> ОСОБЛИВОСТІ КОРИСТУВАЦЬКОГО КОНТЕНТУ	678
<i>Ларіонов Владислав Сергійович</i> ПРАВОВА ОХОРОНА ТВОРІВ, СТВОРЕНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	680
<i>Шендрік Ірина Сергіївна</i> ПРИРОДА ТА СУТНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ЯК ОБ'ЄКТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ	683

СЕКЦІЯ 16. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

<i>Подцерковний Олег Петрович</i> ЩОДО НАГАЛЬНИХ КРОКІВ УСУНЕННЯ ОКРЕМИХ ПЕРЕШКОД ДЛЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ В УКРАЇНІ	685
<i>Будурова Ганна Миколаївна</i> НОВЕЛИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	687
<i>Войнарівський Микола Миколайович</i> ПРО ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПОЗИЧЕННЯ ДОСВІДУ НІМЕЧЧИНИ ПРИ ВДОСКОНАЛЕННІ АДМІНІСТРАТИВНО- ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ В УКРАЇНІ	690
<i>Добровольська Володимира Володимирівна</i> ЩОДО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕРІОД ВОЄННИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	692
<i>Згама Антоніна Олександрівна</i> ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ: ШЛЯХ ДО СПРАВЕДЛИВОГО ТА ЕФЕКТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ..	694
<i>Квасніцька Ольга Олексіївна</i> ДО ПИТАННЯ ПРЕДМЕТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСТОБУДІВНОГО ПРАВА	696
<i>Попелюк Вадим Павлович</i> ЩОДО ВПЛИВУ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ДОСТУПНОГО ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ ЖИТЛА “Є-ОСЕЛЯ” НА ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО В УМОВАХ ВІЙНИ	699
<i>Бабалунга Олесь Михайлович</i> МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	701
<i>Велєв Іван Іванович</i> ЩОДО АДВОКАТСЬКОГО ГОНОРАРУ У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ	703
<i>Зарічанський Григорій Віталійович</i> СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КРИПТОБІРЖ ТА ОБІГУ КРИПТОВАЛЮТИ	705
<i>Ковалевич Ігор Ігорович</i> ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ	707
<i>Кубрак Гліб Олегович</i> МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МСБ В ДЕРЖАВНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ПРАВОВІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	709
<i>Ляховецький Олександр Олександрович</i> ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ	712
<i>Попович Павло Олександрович</i> ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ПРИТРИМАННЯ ЯК ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ЗЕД(В УМОВАХ ЕВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ)	714

правил використання торгових марок або для автоматичного переоформлення прав власності при їх продажу чи ліцензуванні.

Блокчейн поміж іншого може допомогти у боротьбі з фальсифікацією торгових марок. Відомості про виробництво та походження товарів можуть бути збережені в блокчейні, надаючи споживачам можливість перевірити аутентичність товару.

Отже торговельна марка будь-якого суб'єкта господарювання використовується сьогодні в Інтернет-середовищі як у традиційний, так і не у традиційний спосіб. Разом з тим, законодавство не встигає за реаліями життя і не врегульовує використання торговельної марки в мережі Інтернет, що призводить до можливості настання негативних наслідків як для споживача, так і компаній.

Список використаних джерел

1. Mishustina T., Kravchenko A., Poprotsky O., Myhovich T., Artemchuk L., Vasylenko O. Fair Competition for Business in the Field of Information and Communication Technologies in the Era of «Postcontemporary Society» Economy. *Postmodern Opening*. 2022. Vol. 13, Iss. 2. P. 321–333. URL: <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/po/article/view/4820/3772>
2. Дяченко С. В., Ружицька І. В. Охорона та захист торговельних марок в Україні та світі: судова практика. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 96–99. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2020/23.pdf
3. Зубарь Ю., Тимовчак-Максимець О. Переваги використання соціальних мереж для популяризації торгової марки чи продукту. URL <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/ec4afebf-4f69-4a1f-9212-cd40d1c69b08/content>
4. Лук'янець Т. І. Маркетингова політика комунікацій : навч. посіб. 2-ге вид., допов. і перероб. Київ : КНЕУ, 2004. 524 с.
5. Міньковський В. В. Цивільна відповідальність за неправомірне використання торговельної марки в мережі Інтернет. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. № 1. С. 46–49. URL: http://apnl.dnu.in.ua/1_2021/12.pdf
6. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3689-12>
7. Смерічевський С. Ф., Петропавловська С. Є., Радченко С. Є. Бренд-менеджмент : навч. посіб. Київ : НАУ, 2019. 156 с. URL: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/43488/1/%D0%91%D0%A0%D0%95%D0%9D%D0%94%20%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%95%D0%94%D0%96%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%A2_2019_%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A.pdf

Ключові слова : торговельна марка, Інтернет, домен, реклама, використання торговельної марки, кіберсквотинг, захист торговельних марок .

Keywords: trademark, Internet, domain, advertising, trademark use, cybersquatting, trademark protection.

Галупова Лариса Ігорівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції,
кандидат юридичних наук*

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (НЕЙРОМЕРЕЖ) У ПРАВОВІЙ СФЕРІ

Штучний інтелект (далі – ШІ) – це концепція, що описує здатність виконувати завдання, які зазвичай потребують людського інтелекту. Ці системи використовують алгоритми, які

дозволяють їм приймати рішення, навчатися на підставі вхідних даних та вдосконалювати свої можливості.

Нейромережі є одним з ключових інструментів у галузі штучного інтелекту. Вони імітують роботу людського мозку, використовуючи велику кількість з'єднаних штучних нейронів для обробки інформації. Нейромережі здатні до навчання на основі великих обсягів даних та автоматичного визначення складних залежностей в них. Вони використовуються в різних застосуваннях, включаючи розпізнавання образів, розпізнавання мови, передбачення та управління системами [1]. Сьогодні, майже кожен спробував у використанні мовні нейромережі та такі, що створюють музику, відео чи зображення. Для досягнення якісного результату особі необхідно задати запит (промпт) із детальним описом того, що особа очікує від співпраці із нейромережею.

Отже, нейромережа – є окремою технологією штучного інтелекту, що моделює роботу людського мозку для вирішення завдань. Штучний інтелект є більш загальним поняттям, яке охоплює методи та технології, що дають можливість розпізнавати образи, аналізувати інформацію, навчатись, приймати рішення та інше.

Штучний інтелект постійно розвивається, залучаючи увагу науковців у різних галузях науки. Так, дослідження у сфері комп'ютерних наук спрямованні на алгоритми, методи та технології, які дозволяють комп'ютерним системам розуміти, вивчати та вирішувати завдання, які раніше вважалися можливими до вирішення виключно людьми. Психологічні дослідження допомагають виявити, які аспекти людського мислення та розуміння можуть бути відтворені у комп'ютерних системах, що розвивають ШІ. Філософські дослідження зосереджуються на розумінні сутності і можливостей штучного інтелекту, а також на етичних та соціальних наслідках його впровадження. Соціологи досліджують вплив штучного інтелекту на суспільство, включаючи його вплив на робочі місця, соціальні відносини, економіку та культуру. Вони вивчають, як впровадження ШІ впливає на розподіл ресурсів, рівень безробіття, соціальну мобільність та інші аспекти суспільного життя. В правових науках досліджується вплив штучного інтелекту та нейромереж на правову систему, правовідносини та права людини. Питання, що вивчаються, включають правові аспекти автоматизації судових процесів, відповідальність за рішення, прийняті системами штучного інтелекту, а також захист прав і приватності в контексті застосування нейромереж, визначення прав на твори створені штучним інтелектом та інше.

Розвиток штучного інтелекту та створення окремих нейромереж, а також їх використання здатні впливати на різні галузі життя суспільства, включаючи економіку, робочі місця, медицину, освіту та інші сфери. Тому важливо розглядати правові аспекти цих технологій для забезпечення ефективного та етичного їх використання. Проникнення технологій штучного інтелекту у велике коло суспільних відносин породжує різноманітні правові питання, такі як захист персональних даних, авторські права на твори створені штучним інтелектом, етичні стандарти використання штучного інтелекту в цілому та нейромереж зокрема. Вирішення цих питань стає критичним для забезпечення прав та інтересів людей, а також для збереження довіри громадськості до використання штучного інтелекту.

Сьогодні, нейромережі можуть активно використовуватись для вирішення окремих питань у сфері юриспруденції. Так, можливості штучного інтелекту дають змогу аналізувати великі обсяги судових рішень та допомагати прогнозувати результати подібних справ. Це може бути корисно для адвокатів, суддів та інших учасників судового процесу для розуміння потенційного вирішення справи та розробки стратегій. Штучний інтелект може використовуватись для автоматичного проектування юридичних документів, таких як договори, заяви та інші. Це допомагає зменшити час та витрати, пов'язані з ручною обробкою документів. Крім того, нейромережі можуть допомагати автоматизувати рутинні процеси у сфері юриспруденції, такі як написання юридичних документів, розробка правових доповідей та аналіз юридичної літератури. Ці технології мають сприяти поліпшенню адміністрування, підвищенню ефектив-

ності судочинства, забезпеченню доступу громадян до правосуддя, забезпеченню прозорого і відкритого судового процесу, а також оперативному опрацюванню матеріалів адвокатами, виробленні стратегій захисту та інші можливості.

Одним із яскравих прикладів використання можливостей ШІ в юридичній сфері є проект, що оприлюднили об'єднана команда дослідників UCL з Пенсільванського та Шеффільдського університетів, в якому судові рішення Європейського Суду з прав людини (ЄСПЛ) були передбачені з точністю 79 % за допомогою використання штучного інтелекту, розробленого UCL [2].

Крім переваг, які має штучний інтелект, сьогодні ми бачимо певні виклики на які необхідно звернути уваги при використанні можливостей ШІ та нейромереж.

Так, одним із питань, яке потребує уваги – це питання дотримання приватності при використанні ШІ. Оскільки широкий спектр можливостей при використанні ШІ мають авторизовані користувачі, постає проблема використання цих персональних даних самим штучним інтелектом. Оскільки ШІ має властивість до використання тих відомостей, які буди йому передані, постає питання належного використання та поширення цих відомостей у майбутньому. Зважаючи на це, що ШІ це автоматизована технологічна система, вона має навчатись та працювати під наглядом людини задля уникнення поширення та неконтрольованого використання персональних даних.

У випадках, коли штучний інтелект створює оригінальні твори без участі людини, виникає питання щодо прав та можливості розпоряджатись такими правами на твори [3]. Крім того, некоректне написання запиту до нейромережі може призвести до фальсифікації та фабрикації даних. Окремі платформи на яких використовуються нейромережі прописали в правилах користування вичерпний перелік способів використання творів згенерованих відповідною нейромережею. До прикладу, Midjourney визначає, що користувачі, які мають платну підписку можуть використовувати згенеровані зображення з будь-якою метою, а користувачі, що не мають платної передплати можуть використовувати такі зображення тільки в приватних цілях (без мети отримання прибутку) [4].

Сьогодні в світі вже існують випадки використання нейромереж в судових процесах. До прикладу, в США адвокати використали прецеденти, вигадані ChatGPT. Дана справа набула розголосу та стала відома в світі як «Справа Шварца» (на честь адвоката, який використав нейромережу для підбору прецедентів). Як наслідок, Стівен Шварц, його фірма «Levidow, Levidow & Oberman» та його колега Пітер ЛоДуку були змушені сплатити штраф у розмірі \$ 5000 [5].

У 2022 році Європейський фонд юристів опублікував документ, який називається «Посібник з використання інструментів штучного інтелекту юристами та юридичними фірмами в ЄС» [6], що містить опис технічних аспектів використання штучного інтелекту та основні етичні ризики його використання. Американська асоціація адвокатів ухвалила у тому ж році Резолюцію 604, яка підкреслює необхідність використання штучного інтелекту на основі прозорості, підзвітності та відповідальності [7].

Отже, як свідчить практика штучний інтелект та нейромережі здатні спростити рутинну роботу юристів та допомогти у аналізі наявних відомостей, спрогнозувати рішення суду чи органу державної влади.

При цьому, використання ШІ та нейромереж має відповідати принципам відповідальності, прозорості та етичності. Не дивлячись, на певні дискусії щодо можливості зникнення окремих професій через те, що їх функції буде виконувати ШІ, юристів замінити він не зможе. Юридична діяльність поєднує в собі професійну, інтелектуальну, творчу, свідому діяльність, яка притаманна виключно людині. Тому, юристи мають пристосовуватись до технологій сучасності, щоб удосконалювати та підкреслювати свою власну майстерність.

Список використаних джерел

1. Мещерякова К. Нейромережа: що це, як працює, найкращі приклади. URL: <https://www.gen.tech/post/sho-take-neiromerezhi#viewer-tatmh196>

2. Войнов М. Штучний інтелект та юридична сфера: чи зможуть технології замінити суддів? URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/shtuchnyy-intelekt-ta-iurydychna-sfera-chy-zmozhut-tekhnologii-zaminyty-suddiv/#:~:text=6%20жовтня%202021%20року%20Європейський,судовий%20владі%20та%20правоохоронним%20органам.>

3. Жомір А. Авторське право та штучний інтелект. URL: <https://legalitygroup.com/avtorske-pravo-ta-shtuchnij-intelekt/>

4. Midjourney – AI для генерації зображень. Як з ним працювати? URL: <https://www.buh24.com.ua/midjourney-ai-dlya-generacziyi-zobrazhen-yak-z-nym-praczuvaty/>

5. Городиський І., Бойко Д. Адвокати CHATGPT: які виклики постають перед адвокатами. URL: <https://justtalk.com.ua/post/advokati-chatgpt-yaki-vikliki-postayut-pered-advokatami>

6. Guide on the use of Artificial Intelligence-based tools by lawyers and law firms in the EU. URL: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/Events/20220331_AI4L_EN_IT_Law_2022_Guide-AI4L_web.pdf

7. RESOLUTION 604. URL: <https://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/news/2023/mym-res/604.pdf>

Ключові слова: штучний інтелект, нейромережа, юриспруденція.

Keywords: artificial intelligence, neural network, jurisprudence.

Ennan Ruslan

National University «Odesa Law Academy»,

Associate Professor of the Department of Intellectual Property Law,

PhD in Law, Associate Professor

LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE EUROPEAN UNION

Artificial intelligence technologies and products based on them are rapidly spreading throughout the member states of the European Union in the context of a developing industry in production, services, everyday life, education, healthcare and other areas. These processes entail the need for a response from European law. The creation of legal regulation of artificial intelligence in the European Union began even before the formation of the group of experts at the European Commission. In 2016, the Legal Affairs Committee of the European Parliament commissioned the Citizens' Rights and Constitutional Affairs Division to carry out a study on European civil law rules relating to robotics.

Based on the results of the study, the European Parliament approved the European Parliament Resolution of 16 February 2017 with recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics (2015/2103 (INL), which included a proposal to recognize the special legal status of electronic personhood – for complex robots supplemented by artificial. The report, prepared by the Citizens' Rights and Constitutional Affairs Division of the Legal Affairs Committee of the European Parliament, to which this resolution was a response, explicitly pointed out the risk of dehumanization associated with the proliferation of such «smart» robots. The authors of the report opposed the recognition of robots status of a subject of law in order to prevent the equalization of natural and artificial intelligence.

The first European resolution on artificial intelligence regulation was rightly criticized for incorrectly distinguishing between artificial intelligence and robotics: “Robots should not be considered as central elements in determining the scope of regulation, any new legal norms should be based on the concept of artificial intelligence, and not, as proposed, in 2017 resolution, on the robot concept.” A few years later, in October 2020, new European resolutions appeared that corrected this